

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXXIII | 22. julija 2024 - Buenos Aires, Argentina | Št. 13

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

DAN DRŽAVNOSTI | Veselo praznovanje v Balantičevi šoli!

Rojstni dan 33. obletnice osamosvojitve Slovenije smo obhajali v soboto, 29. junija. Z veliko udeležbo družin učencev šole in Teca ABC smo, v lepo okrašeni dvorani, izrekli dobrodošlico vsem navzočim. Erika Poglajen je povezovala praznovanje in vsem zaželela, da bi "bakla nema", ki je simbol žrtve in zvestobe našega zavetnika Franceta Balantiča, še dolgo gorela in ostala kažipot vsem, ki smo rojeni in živimo na argentinskih tleh.

Namenila je pozdrav tudi v španščini in razložila pomen današnjega praznika. Z velikim spoštovanjem smo sprejeli našo narodno svetinjo. Slovensko zastavo so imeli čast nositi: Marko Marini Godec, Valentina Dellacasa Poglajen, Tomaž Dellacasa Poglajen in Mathias Indihar. Nato smo ponosno zapeli slovensko himno. Prisluhnilo smo besedam gdč. Ivane Tekavec! (Njen govor v celoti objavljamo.)

Sledil je nastop najmlajših šolarčkov iz I. in II. vrtca, ki so nam zarajali: "Ob bistrem potoku je mlin" in voščili Sloveniji "Kol'kor kapljic, tol'ko let, Bog naj ji da še dolgo živeti..." Točko so oplešali s sestavo slovenske

torte z velikimi kockami in baloni. Učenci 1. in 2. razreda so veselo in korajžno prikazali dolgo pesnitev: "Domovina se smehlja"; 3. in 4. razred pa sta z recitacijo potrdila: "Tudi jaz imam domovino" ter "Tamkaj..." Da radi prepevamo na naši šoli, o tem ni dvoma! Učenci višjih razredov so nam z velikim občutkom zapeli: "Navzgor se širi rožmarin" in "Slovenec sem". Učenci Teca ABC pa, ki že nekaj let prihajajo med nas in čutijo Slovenijo v svojem srcu, so ji ob tem prazniku posvetili pesem: "Slovenija, v mojem si srcu kot nagelj rdeč..."

Ob koncu je prevzela besedo voditeljica šole, ga. Irena Urbančič Poglajen in izrekla zahvalo. Najprej učiteljicam, ki vsako soboto darujejo svoj čas, sposobnosti, trud, predvsem pa ljubezen; staršem in starim staršem, ki so pravi zaklad svojim otrokom in vnukom, tudi pravnukom. "Vi jim najlepše posredujete ljubezen in bogastvo slovenskega jezika, pesmi, običaje in navade. Hvala vam, ker ste danes tu med nami!" Veliko zahvalo in pohvalo je izrekla delavnemu Odboru staršev in vsem družinam, ki pridno sodelujejo z učitelstvom in podpirajo šolsko delo. Da je bilo tako praznično vzdušje je zasluga celotne, povezane šolske družine. Vse, kar je krasilo prostor - "plakati" s slovenskimi pokrajinami, značilnostmi in običaji -, je bilo delo vseh družin, ki čišestavljajo osnovno solo. Vljudno je povabila, da se jih navzoci ogledajo.

Ob koncu smo dvignili naša srca in zaupno prosili Jezusa in njegovo Mater- Marijo Pomagaj - za blagoslov argentinskemu in slovenskemu narodu ter za zdravje vseh bolnikov in za njihove družine, ki doživljajo težke preizkušnje.

Povabljeni smo bili na bogato zakusko v obednico Doma, da smo nadaljevali s praznovanjem v prijetni družbi in veselem klepetu!

Še na mnoga leta, draga nam Slovenija!!!

Balantičeva šola

Govor gdč. Ivane Tekavec

Ko sem pripravljala misel za današnji praznik, sem iskala nekaj podatkov na internetu in sem napačno kliknila na povezavo in nehote se je odprla stran, kjer so bile zapisane prav na veliko besede, ki ji jih je zabeležil bl. Anton Martin Slomšek

"Domovina je naša ljuba mati.

Bodimo si med seboj kakor dobri otroci in pomagajmo iz vseh moči k sreči domovine in vsakega prebivalca."

25. junij je dejansko največji slovenski praznik in da je največ, kar naša Slovenija premore, je pa ravno to, da jo imamo. Mnogi naši predniki niso dočakali samostojne Slovenije, a so si je tako srčno želeli. Sanjali so o državi, ki bi zaživela s svežim zrakom, ki bi se otresla tujega, nasilnega jarma, država, ki bi spoštovala vse in vsakega. Deloma so se njihove sanje uresničile, saj letos praznujemo 33. leto samostojne Slovenije, je pa še veliko izzivov, ki jih mora Slovenija še izpolniti, da se končno ne le osamosvoji, temveč postane tudi svobodna.

Mesec junij je za nas kompleksna doba,

žalujemo za največjo tragedijo, ki je zadal slovensko domovino in se veselimo, ko praznujemo dan državnosti.

Zato, ker je še toliko storiti, je vsak izmed nas potreben, nihče ni odveč. Potrebni smo tisti, ki se učimo in tisti, ki učimo; potreben je kdor z naporom osvaja slovenščino in kdor iz slovenščine tvori pogovorni jezik; vsak, ki ustvarja, misli, poje, moli po slovensko; ki želi in želje uresniči z obiskom slovenskih lepot; vsak, ki se ponosno in navdušeno zaveda svojih korenin; ki spoštuje osebno zgodovino; ki spokojno a odločno prizna v slehernem Slovincu, ki s svojim zgledom, dejanjem in ravnanjem je doprinesel žarek svetlobe slovenski zgodovini. In takih vzornikov in junakov je v naših družinah v izobilju... ker kaj bi bila Slovenija brez takšnih Slovencev? Kaj bi bili Slovenci brez zvence, lepe slovenščine? Poklicani smo, da vsak doprinese in prispeva svoj primeren delček, ker je vsak potreben, vsi smo potrebni, nihče ni odveč, kajti naša Slovenija v malem, tu, v Argentini, ne sme usahnuti in cvetela bo, dokler bomo sami to želeli, se trudili, si prizadevali, skrbeli in vztrajali, ker vztrajati ni isto kot samo zdržati.

Saj, končno, izhajamo iz sončne strani Alp!

JUNIJ v Baragovi šoli

V mesecu juniju vedno obujamo spomine in imamo različne dejavnosti. Otroci so sodelovali pri učnih urah z učenjem poezije »Naj čuje nas«, Alojzija Mava za domobransko proslavo, ki se je vršila v nedeljo, 23. junija.

Prireditev je začela z njimi, ki so prihajali s svečkami in položili v izgubljeni temi v gozdu.

V petek, 28. junija, nas je čakal kres sv. Petra in Pavla. Zbrali smo se pod evkalipti, kot vsako leto, najmlajši so prinesli ogenj in zagorel je kres. Veter ni nič pomagal, kar vrteli smo se okrog, ker ni bilo oddiha, jokavne oči, kašelj in še kaj... igrali smo se ob ognju in dočakali večerjo. Mamice so pripravile hrenovke. Gospod Toni je blagoslovil jedi in že spet smo se zavrteli, da bi lahko malo manj dima pokušali. Za konec smo se poslovili z večerno molitvijo. Ura je bila skoraj deset, naslednji dan je bila sobota in treba je v slovensko šolo!

V soboto, 6. julija, smo pa praznovali Dan državnosti. Veliko otrok je bilo bolnih, ker ta zima nas je presenetila kar naenkrat. Starejši otroci so prebrali Cankarjevega »Kurenta« in glasno končali »... tod bodo živeli veseli ljudje!«, ker vemo, da imamo velik blagoslov in smo veselega srca!

Nato sta 5. in 6. razred deklamirala »Dramilo« in na kratko razložila, kdo je bil Valentin Vodnik. Za konec smo pa vsi skupaj zapeli »Slovenija v svetu«, ker smo vsi sinovi Slovenije, vemo, da izhajamo iz slovenskega rodu in smo razpršeni tukaj, v daljni Argentini.

Zadnje soboto pouka pred zimskimi počitnicami nas je presenetil zopet hud mraz. Tak, kot ga nismo navajeni. In predno smo vstopili v učilnice smo se malo zabavali med meglo in ledeno travo na igrišču.

Lepo smo se imeli! Zdaj pa počitek in avgusta se zopet srečamo! Polni energije za pripravo 75. letnice naše šole.

LvS

ZIMSKO TABORJENJE V LOS PENITENTES | Mendoza

Začele so se zimske počitnice in z njim zimsko taborjenje.

7., 8. in 9. julija smo naraščalniki in naraščalnice slovenskega doma v Mendozini taborili v slovenski koči "Jože Kastelic" v Los Penitentes.

Presenečenje je bilo, ko smo zagledali veliko snega in lep sončni dan, tako da smo bili zelo navdušeni in veseli. Bilo nas je 21 otrok in 5 voditeljev.

Otroci smo bili razdeljeni v triskupine:

- Skupina 1 "Cazadores de los Andes"
- Skupina 2 "Sedem parov škornjev"
- Skupina 3 "Sedem preživelih"

Voditelji so pripravili zanimive igre: tombo, nevidnega prijatelja, iskanje zaklada. Naradili smo tudi sneženega moža. Najbolj nam je pa bilo všeč sankanje.

Drugi večer je vsaka skupina predstavila svojo "himno", poezije in šale, da smo se nasmeljali in lepo imeli.

Skupaj smo molili, peli in zelo dobro jedli. Voditelji so za nam zelo okusno kuhali, najboljše kosilo je bilo domači golaž.

Zadnji dan smo vsi skupaj naredili "Iglú".

Za konec taborjenja je bilo družinsko kosilo. Nato smo se zelo veseli in Bogu hvaležni za preživete počitnice, vrnili domov.

Zahvaljujemo se voditeljem: Aguštin in Fric Šmon, Emiljan in Herman Nemanič in Gizela Žumer, ki so tako lepo skrbeli za nas.

Em Bajda

KOLINE v Našem domu San Justo

V nedeljo, 7. julija smo se v prijetnem in prijateljskem vzdušju znova zbrali v Našem domu San Justo. Še posebej smo bili veseli prisotnosti g. Francija Cukjatija in g. Roberta Bresta, ki sta se udeležila dogodka.

Ob tej priložnosti smo poskusili pečenice in krvavice, ki so jih možje Našega doma skrbno pripravili dan prej. Dogodek je bil obogaten s toplimi trenutki in okusnimi jedmi, ki smo jih delili med seboj.

Srečanje ne bi bilo mogoče brez pomoči. Zato bi se radi zahvalili:

Nežki Kržišnik, ki je prevzela kuhinjo skupaj z Metko Trpin in Andrejko Verbic.

Gabiju Zupancu, Pavlitu Malovrhu in Luku

Štrublju ki so pekli klobase na žaru.

Franciju Štrublju, ki je skupaj s skupino sodelavcev prevzel pripravo pečenic in krvavic. Iskrena hvala vsem, ki ste na en ali drugi način pomagali!

NDSJ

DOMAČE KOLINE v Hladnikovem domu

Za člane in prijatelje Hladnikovega doma je zelo pričakovana in cenjena priprava vsakoletnih domačih kolin. Ta dogodek je letos potekal v nedeljo, 7. julija.

Moški so se zelo veselili, ko so se več dni družili in pripravljali krvavice ter mesenice. To je bila tudi priložnost za prijetno skupno druženje.

Naše mlade kuharice, Yamila Grbec, Andrea Barle in Silvi Burja, so pripravile okusno kosilo, na razpolago je bila pečenka, krvavice, mesenice, pražen krompir in zelje. Na voljo je bilo tudi veliko peciva, med drugim kremšnite, štrudelj in okusne torte.

Vsi skupaj smo izjemno uživali, saj smo skupaj

ohranjali dragoceno tradicijo ter se povezali in okrepili prijateljske vezi. Zahvaljujemo se vsem sodelujočim za njihov trud in predanost.

Upamo, da bomo to lepo slovensko navado ohranjali še mnogo let, saj je pri pripravi sodelovalo veliko mladih.

D.S.V.

DOMOBRANSKA PROSLAVA v Našem domu San Justo

Junij je mesec spomina. Za povojno emigracijo v Argentini je junij najpomembnejši mesec v letu. Junij pomeni trpljenje, zvestoba, strah in darovanje na Slovenskem, vseh tistih, ki so branili in se borili za svoje najvišje vrednote in ideale, darovali so svoja lastna življenja za svobodo vere in slovenstva.

Ali se po toliko letih spominjamo tega hudega obdobja slovenske zgodovine? Vemo o pogumu vseh tistih, ki so se bojevali in umirali?

V junijskih dneh leta 1945 je bilo napisano najstrahotnejše poglavje slovenske zgodovine. Zato je prav, da spomin ne utihne!

Tako je 30. junija velika sanhuška družina pričela nedeljsko jutro s sveto mašo za vse žrtve komunističnega nasilja na Slovenskem. Maševal je gospod Franci Cukjati. Mešani pevski zbor San Justo je zapel pod vodstvom prof. Diega Péreza.

Spominška slovesnost se je nadaljevala v Našem domu, pred spomenikom domobranca, mučenca, Slovenca, pesnika in našega vzornika Franceta Balantiča, pred katerim smo se poklonili z vencem v spomin na vse padle žrtve. Z molitvijo in mislijo bl. Antona Martina Slomška, ki je vodil Matej Urbančič, smo priporočili duše pokojnih usmiljenemu in pravičnemu Bogu.

V zgornji dvorani Doma je napovedovalka pozdravila vse navzoče in nas uvedla v drugi

del slovesnosti. Nato smo prisluhnili slavni govornici gospe Andrejki Vombergar Štrfliček, ki nam je spregovorila, na komemoraciji, o knjigi "Velika črna maša za pobite Slovence", enem izmed najbolj pomembnih del svojega deda dr. Tineta Debeljaka, slavista, pesnika, pisatelja, urednika, prevajalca, profesorja, zgodovinarja. Ta knjiga je posvečena vsem pobitim domobrancem in padlim žrtvam v drugi svetovni vojni..., posvečena je emigrantom, za Slovence!

Knjiga je prvič izšla leta 1949 v Buenos Airesu pod psevdonimom Jeremija Kalin in predstavlja prvo leposlovno knjigo povojne emigracije v Argentini. V 3500 verzih pesniško opisuje grozo povojnih pobojev ter se spominja vseh pobitih v revoluciji, hkrati pa pretresljivo izrazi motiv sprave in odpuščanja.

Govornica nam je spregovorila o mislih, doživetjih in željah dr. Debeljaka ob izvedbi svojega dela, povedala je tudi kako je zapustil svojo domovino, kako je njegova družina ostala doma in bila z njim povezana preko pisma; dopisovali so si s psevdonimi, da bi jih nasprotniki ne odkrili.

Po končanem govoru, se je na odru Frida Beznika pričela spominška akademija.

Skupina mladih fantov je sredi gozda doživeto in srčno recitala več poezij Karla Maurserja, Marjana Jakopiča in drugih, s katerimi so se spominjali tistih težkih let in strašnih dogodkov, ko so možje in mladi fantje vstopili v vojno za najvišje vrednote in ideale: za Boga, narod in domovino.

S poezijami smo razmišljali tudi o tem kako so čutili v duši popolne teme in v srcu nedopovedljivega hrepenenja po materi, ženi, dekletu, v cvetu mladosti in pomladi narave, ko so jih udarci zveri v podobi satana zadržali razbičane in nage na robu širokega protitankovskega jarka, v katerem so ležala nezasuta izkrivenčena trupla.

Med poezijami je občuteno zapel MPZ San Justo: Gozdnič je že zelen, Vsi so prihajali, Lipa zelenela je.

Ob koncu akademije nas je recitator povabil k razmisleku z naslednjimi besedami:

Kaj pa ti? Zakaj si danes tukaj? Ali me res iščeš? Si slišal moj bridki klic po želji pravice? Razkril sem ti, kje trohnim; kje so ostale moje mlade sanje; kje moja neizpolnjena ljubezen; kje od žalosti umrla moja mati... Danes pa je vaš čas; danes je tvoj čas... Ne pozabi me! Živel bom, dokler se me boš spominjal; dokler bom prisoten v tvojih mislih; dokler boš v maternem jeziku spregovoril in pel o meni; dokler boš svetu pričal o tem težkem času; dokler boš razgrebel moje bele kosti in me pokopal v blagoslovljeno zemljo; dokler boš prižgal svečo zame pri sveti maši; dokler boš ohranjal vrednote "MATI, DOMOVINA, BOGI!" za katere sem na božjem oltarju daroval svoje življenje zate. Ti si to kar si, ker te je napajala moja kri. Ali mi boš ostal zvest?

Samo takrat bo znova vzkllila pomlad v tebi in pri meni!

Za zaključek je vsa dvorana v stoje zapela Oče, mati ...

Odbor Našega doma se še posebno zahvaljuje vsem nastopajočim in sodelavcem letošnje Spominške akademije: Slavnostni govornici gospe Andrejki Vombergar Štrfliček; za zamisel in režijo: Vančiju Štrublju ter sodelavcem Danici Malovrh, Mirjam Oblak in Toniju Rovanu, Skupini Luč in zvok, za pripravo odra fantom in možem Našega

doma, napovedovalki: Sonji Miklič recitatorjem: Nace Kržišnik, Niko Oblak, Aleks Puntar, Luka Trpin, Ivan Urbančič in Sebatjan Žgajnar

Mešanemu pevskemu zboru San Justo pod vodstvom prof. Diega Péreza Marku Vombergarju, ki je poskrbel za fotografije in snemanje letošnje proslave.

Naj bi junaška pričevanja naših domobrancev in mučencev osvetljevala pot še dolga desetletja novim rodovom.

Slava jim!

NDSJ

DOMOBRANSKA PROSLAVA V NAŠEM DOMU SAN JUSTO

Govor Andrejke Vombergar Štrfiček

Lepo pozdravljam vse navzoče na tej spominski proslavi.

Ob 75. letnici izida knjige "Velika črna maša za pobite Slovence" smo dobili vabilo, da bi iz vidika družine spregovorili o tem, kakšne okoliščine so privedle starega očeta, Tineta Debeljaka, k pisanju tako vélike a hkrati žalostne pesnitve. Pobrskali smo med njegovimi papirji in knjigami in našli odlomke, ki nam lahko orišejo njegovo duševno razpoloženje, ki ga je privedlo k pisanju. In to bom v imenu družine delila z vami.

"To daritev in prošnjo prinašam k Tebi, o Gospod. Sprejmi jo za duše, ki se jih spominjam pri tem branju in katerih imena vpisujem na to stran kot spomenik, ki ga nimajo na grobu v domovini."

S temi uvodnimi besedami posveti Tine Debeljak, svojo pesnitev vsem padlim žrtvam v drugi svetovni vojni.

Knjiga "Velika črna maša za pobite Slovence" je prva leposlovna knjiga poveljne emigracije. V 3500 verzih izraža bolečino o grozi poveljnih pobojev, hkrati pa tudi pokaže poti sprave in odpuščanja.

Črna barva je v bogoslužju simbol žalosti in smrti, kot nam pove že prvi del naslova. Črna maša se je opravljala v črnih oblačilih za umrle. Nekaj dni po pogrebu, je duhovnik, na prošnjo družine opravil mašo za rajnega. Ob tej priložnosti si je ogrnil črni mašni plašč. Zato se je med ljudmi udomačilo ime črna maša. To je maša zadušnica. Drugi del naslova "... za pobite Slovence", nam pa da vedeti, da je ta namenjena vsem pobitim Slovcem, ne glede na politično usmerjenost. Duhovnik jo daruje za vse žrtve druge svetovne vojne.

V uvodu v svojo knjigo je sam avtor takole napisal:

"V Kalinovi pesnitvi je opisan duhovni obraz slovenskega emigranta, iz leta 1945, ki ve, zakaj je zapustil domovino in zakaj se kljub neizmerni ljubezni do nje in svojemu trpljenju ne more vrniti za "železno zaveso", ki deli dva sveta: brezbožni vzhod in krščanski zahod. Ta emigrant se zaveda tragike slovenskega naroda, ki se je ves iz sebe in svoje notranje moči uprl tuji miselnosti, pa je pal po nekem usodnem nesporazumu v železni objem komunističnega nasilja po mešetarskem dogovoru velikih sil, celo tistih, pri katerih je ves čas boja gledal svojo rešitev.

Toda ostala mu je živa vera v Boga, Njegovo pravičnost in Njegovo povračilo. Veruje v metafizično ceno teh smrti, tega trpljenja doma in životarjenja v tujini. Veruje v prerod naroda in v čas, ko bo dal tem pobitim žrtvam človeško čast, potrdil njihovemu boju domovinsko veljavo in izpričal njihovim smrtim veličastno ceno."

Pred vojno je bil dr. Tine Debeljak urednik kulturne rubrike dnevnika Slovenec in urednik revije Dom in Svet. Pisal je pesmi, ocene, kritike in prevajal predvsem slovenske pesnike in pisatelje iz češčine, poljščine, ruščine, slovaščine, itd. Med vojno je nadaljeval z uredniškim delom, kljub kulturnemu molku, ki ga je zapovedala komunistična partija, saj je verjel, da je slovenska pisana beseda v težkih časih še bolj potrebna. Toda maja 1945 se je moral odločiti za beg. S tantom Bogumilom Remcem in dvema svakinjama, Lado in Baro Remec, se je pridružil valu beguncev. Žena Vera, s tremi majhnimi otroki in njena mati so pa ostali doma v upanju, da bodo kmalu spet skupaj. Zbežal je čez mejo v Avstrijo in si s tem rešil življenje. Prek ta-

borišč v Vetrinju, Lienzu in Riccione je julija 1945 došel v Rim in ostal tam 3 leta.

Debeljak si je pesnitev zamislil v času begunstva, kmalu po vrnitvi in pomoru domobrancev, ko je meseca julija prišel Rim. V tem mestu si je zamislil uvodno pesem, ko se je nahajal pri fontanah izven mesta, kjer je bilo staro rimsko morišče, ko je šel mimo katakomb, kjer so pokopani prvi mučenci, ko je hodil po zmagoslavni poti rimskih cesarjev, po kateri so vodili ujetnike...

V reviji Vestnik leta 1961 opisuje kako je pričel s pisanjem Črne maše, ki je tesno povezana s pričetkom domobrantskih proslav. Povzamem nekatere odlomke:

"Po Vetrinjski tragediji konec maja 1945 sem se pod vtisom strahotnih množičnih smrti, o katerih smo dobivali sporočila na svoje begunske postojanke v Italiji, pomikal vedno bliže Rimu, kjer sem se znašel koncem julija. Vse tiste mesece jeseni in začetke zime smo preživljali ljudje v okolici dr. Kreka, mesece smrti in upanja, zasledovanja poteka svetovnih dogodkov, ob katerih nam je raslo srce in upadal pogum, da nas spet prevzame čez hip novo oznanilo. Toda nespremenjena pa je ostala na dnu srca žalostna misel na desetisoče pobitih, pobitih tega leta, pa toliko tisočev padlih že preje v bojih na vseh frontah pa v pregnanstvu in zaporih, v taboriščih in izgnanstvih, pa umrlih od žalosti, obupa, ran in težkih dni.

V takem razpoloženju sem se nahajal v večnem Rimu. Tedaj sem hodil k mašam na ulici Colli 10 in strašno sem bil vesel, da mi je neka šolska sestra posodila slovenski misal. Ko sem ga prebiral, se mi je neprestano v liturgično besedilo vmešavala misel na te mrtve desetisoče, ki so bili z mano pri vseh teh "črnih mašah" pa naj je bila še tako slavnostna z Alelujo in belim plaščem. Tako se mi je nekako tiste tedne v decembru 1945 porodila misel, napisati begunsko "črna mašo" naslonjeno na liturgični tekst.

Toda nekako v začetku decembra je prišel predsednik NO dr. Miha Krek in mi naročil naj sestavim majhen begunski koledarček za naša taborišča, ki naj bi poudarjal begunsko in politično aktualnost.

Dr. Križmanu, vodji slovenskih socialnih delavcev, sem tedaj razodel misel, ki se mi je rodila med sestavljanjem koledarskih dni: ali ne bi kazalo sedaj, ko se prvič izdaja v emigraciji koledarček, določiti en dan v letu za spominski dan vsem slovenskim žrtvam okupacij in revolucije? Morda bi bilo dobro posebej poudariti Vse svete kot dan naših mrtvih? En dan v mesecu maju? Morda v juniju? Da, prav junij določimo za ta dan, kajti v začetku junija je našlo smrt največ naših ljudi, ko je umiralo 12.000 domobrancev in četnikov vrnjenih zadnje dni maja iz Vetrinja. Prvi junij slednjega leta naj bo posvečen našim žrtvam okupacije in revolucije, praznuje naj se pa najbližjo nedeljo, ali vsaj v tem mesecu po vseh kontinentih. Ko sva se zedinila za prvi junij, sem novi praznik napisal v korekturo svojega koledarčka.

Na vse to sva mislila tisti hip in posvetila dan z imenom: SPOMINSKI DAN NARODNIH MUČENCEV

Kako naj bi to zamisel uzakonili? Tudi tu mi je g Križman svetoval naj bi stopil do dr. Kreka kot predsednika NO in ga prosil za njegovo potrditev

To je dr. Krek z odobravanjem tudi storil in takoj razposlal v vsa taborišča in vsem organiziranim skupinam Slovencev pismo s pozivom, naj prve dni junija posvete spominski dan našim narodnim mučencem. Tako je ta zamisel dobila veljavno in junija 1946 so se

že vršile po vseh taboriščih prve spominske proslave, ki še danes družijo vse Slovence v emigraciji v spominu na naše pobite.

Meni osebno pa je prav ta dr. Krekov poziv dal tudi zadnjo vzpodbudo na začetek Črne maše, ki sem jo takoj po zaključku Koledarčka začel pisati.

Tako je torej vse to, Koledarček, pa zamisel praznika pobitih in začetek Črne maše, izšlo vse iz istega razpoloženja zadnjih mesecev leta 1945 in je moja Velika črna maša v bistvu samo začetek realizacije prve take spominske proslave za spominski dan."

Nekaj mesecev zatem je poslal prvi spev pod imenom "De profundis" za objavo v "Svetu in Domu" To je bi taboriščni list, katerega urednik je bil dr. Krivec.

Tako se v prvi pesmi obrne k Najvišjemu:

Gospod!

Obstal sem na pragu k Tvojemu svetišču. Da berem za Slovence, krvavo pobite, V to barko zgnatene in doma brez zaščite – Véliko Črno mašo.

Iz globočine

vpijem k Tebi, o Bog,

usliši glas Domovine!"

In pričel je s pisanjem tega posvetitvenega dela, ki v obliki verskega obreda pesniško opisuje grozo pobojev vrnjenih domobrancev ob koncu 2. svetovne vojne.

Podpisal se je s psevdonimom Jeremija Kalin. V pogovoru z dr. Krivcem, ki je bil objavljen v Svobodni Sloveniji leta 1954, sam tako razlaga kako je izbral to ime »...in treba se je bilo podpisati. Razumljivo, da v takratnih razmerah nisem podpisal tega s svojim pravim imenom. Ko sem izbral psevdonim za besedno tvorbo, ki naj bi bila izraz žalosti izgnancev, kakor jo je pred stoletji opeval prerok Jeremija ob vodah Babilonskih, mi je bilo jasno, da bo en del imena Jeremija, tradicionalno ime pevca kolektivne izgnanske boli. Toda priimek sem tehtal... In prišla mi je na misel Prešernova antiteza dveh ptičev: slavčka in kalina debeloglavega. Proti liriki slavčkov prešernovega in gregorčičevega pojmovanja, so moji verzi bolj slični brezposlušnemu kalinu, ki vedno isto goni, jeremijado našega emigransta... zlasti še, ker sem v prešernovem prilastku debeloglavi videl zakrit koren svojega pravega imena Debeljak, na drugi strani pa povdarjen kontrast liričnim popevčicam slavčkov.«

Tako si je Tine Debeljak nadel psevdonim Jeremija Kalin, da zapoje kot starozavezni Jeremija žalostinko nad usodo svojega naroda.

Seveda, žena Vera in trije majhni otroci stari 9, 4 in 1 leto skupaj z njeno 75 let staro mamo, Marijo Remec, pisateljico kuharskih knjig, so ostali doma. Kmalu po očetovem begu čez mejo so prišli oblastniki nove vlade in zahtevali hišo za svoje ministre. V treh urah so morali na hitro pospraviti najnujnejše in za vedno zapustiti svoj dom. Kasneje smo dobili v roke dokument Komisije narodne imovine, kjer je Remčeva hiša prva na seznamu z ukazom za zaplembo. V obdobju devetih let so jih večkrat selili, vse do odhoda v Argentino leta 1954. Družina je pogosto dobivala novice in pakete z darili od svojega očeta. Seveda so bila pisma prej prebrana in paketi prebrskani. Morali so si pisati s psevdonimi, za katere so samo oni vedeli pomen. Zato se stari oče ni smel podpisati s svojim pravim imenom in tudi ni smel poslati izvoda Črne mase družini, da ne bi bili s tem še bolj preganjani in ogroženi. Družina je pa zato zvedela za obstoj te pesnitve šele, ko je prišla v Argentino. To je 5 let kasneje od izdaje.

Knjigo Poljub, ki govori o hrepenenju po ljubljeni ženi, je pa lahko poslal v Slovenijo skrito v paketu toda prevlečeno v srebrni papir. Oblika knjige in srebrna prevleka je spominjala na čokolado zato ni bila odprta in zaplenjena in stara mama je tako dobila sebi posvečeno knjigo. Ko je družina po posredovanju mednarodnega Rdečega križa končno prišla v Argentino je pa napisal: "... zdaj bom spet lahko postal vedno in povsod to, kar sem, ker ne bom imel občutka, da imam doma štiri talce, katerih usoda odvisi od mojega dela"

Črna maša je lepo opremljena z dvajsetimi izvornimi lesorezi in linorezi slovenskega rezbarja K. Mirtiča. To je psevdonim slikarke Bare Remec, Debeljakove svakinje.

Tine Debeljak se v pesnitvi sprašuje: **"Kaj nima Slovenija za nas grobov?!"** Kot je napisala Marija Stanonik v svoji obširni analizi Črne maše: *"Neznosno ga boli posthumno poniževanje premaganih slovenskih žrtev v 2.svetovni vojni. Ne toliko zaradi njihovega poraza. Ne more sprejeti civilizacijskega padca zmagovalcev v barbarstvo."* Žal še danes vidimo, da ni vse razjasneno, še se prikriva in dnevi spomina se še ukinjajo... in po tolikih letih...

Marija Stanonik zaključuje: *"Slovenski Jeremija odslovi vernike: ITE MISSA EST! – MAŠA JE KONČANA - z zaupanjem, da bo prišel dan, ko jih bodo rojaki doma, kakor so nekdaj naši predniki ljube goste, pričakali s slovansko dobrodošlico. Za živa se trpečemu pesniku to hrepenenje ni izpolnilo..."*

In kot da ni pel črne maše za pobite znance, temveč za nas, v to barko zgnatene izgnance, dviga roko pod sam krov – za njo gredo žejne ustnice naše, da nam natoči iz zadnje čaše božji blagoslov: Benedicat Vas – Blagoslovi vas BOG OČE, BOG SIN, BOG SVETI DUH! da vas pot okrog svetov, čez proge Oceana, čez polja tuja in njih kamen pripelje domov v rodno vas v krog dobrih sosedov, kjer vas na mizi dedov čakata, z ljubeznijo podana sol in domači kruh! Amen! Aleluja! ITE MISSA EST! - MAŠA JE KONČANA. BOGU HVALA! - DEO GRATIAS!"

Viri:

- Marija Stanonik: Neutešeno hrepenenje Tineta Debeljaka, Črna maša za pobite Slovence, 2015
- Vestnik 1961, 89-93
- Svobodna Slovenija: 7-10-54

DOMOBRANSKA PROSLAVA v Hladnikovem domu

V nedeljo, 23. junija, ob 9. uri smo se zbrali v cerkvi Marije Kraljice, kjer smo z globoko spoštljivostjo obhajali sveto mašo za vse slovenske žrtve vojne in komunistične revolucije. Srce je utripalo v spomin na vse, ki so dali svoje življenje za našo domovino.

Po maši smo se zbrali pred spomenikom v Hladnikovem domu, kjer je sledil ganljiv poklon in molitev, ki je vodil č.g. Toni Burja. Ob zvokih molitve so naše misli poletale k tistim, ki jih ni več z nami. Združeni v duhu, smo vsi skupaj zapeli pesem "Mi domobranci, mi legionarji", ki je odmevala v naših srcih kot obljuba, da nikoli ne bomo pozabili.

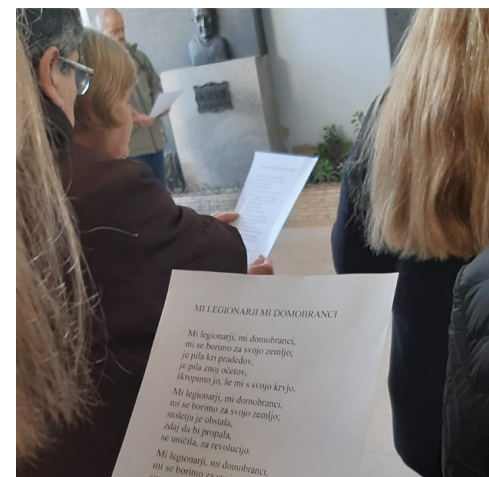
Ganljivo srečanje se je nadaljevalo v dvorani s spominsko akademijo "SLOVENSKE ZEMLJE ČUVARJI", med katero so se recitirale pesmi, ki so jih peli in snemali slovenski domobranci že v letih druge svetovne vojne.

Ko smo že sedeli v zatemnjeni dvorani, so otroci Slovenske osnovne šole Ireneja Friderika Barage vstopili s svečkami, katerih topla sijaj je prinašal upanje in spomin. Med recitacijo pesmi smo se v naših srcih in mislih vrnili v preteklost. Pesmi »Vsi so prihajali«, »Mi slovenski smo vojaki«, »Za dom v boj«, »Naj čuje nas«, »Oj Doberdob«, »Oj slovenska zemljica« so nas prevzele in nam orosile oči.

Nastopajoči po vrstnem redu:
 Milena Rodríguez Burja
 Jeremija Žitnik
 Tomaž Ahlin
 Boris Rot
 Otroci 6., 7. in 8. razreda Slovenske osnovne šole Ireneja Friderika Barage
 Marcelo Fernández Becerra
 Valerija Urbanija
 Ostali sodelujoči:
 Povezovalni tekst in glas: Martin Sušnik
 Lektoriranje: Franci Sušnik
 Scenski prostor, osvetljava, zvok: Mariela Urbanija, Fede Cerar in sodelavci
 Kostumi: Helena Cerar
 Maskiranje: Vanika Jazbec
 Slike: Marko Čeč
 Izdelava ročnega programa: Monika Urbanija
 Video posnetek: Martin Grbec
 Zamisel in režija: Dani Grbec

Vsem, ki so prispevali k tej čustveni proslavi, iskrena hvala. Vaše delo in predanost sta nas povezala v spominu in častitvi naših dragih domobrancev.

D.S.V.

PREDAVANJE V NAŠEM DOMU | »Ali bi ti šel danes med domobrance?«

V nedeljo 9. junija, v okviru meseca, ko se spominjamo množičnega in krutega umora slovenskih domobrancev leta 1945, nas je obiskal predavatelj inž. Jože Lenarčič, ki je podal nekaj misli o komunizmu. Naslov predavanja je bil: "Ali bi ti šel danes med domobrance?". Potekalo je v pevski sobi g. Andreja Selana. Matej Urbančič je predstavil govornika. Srečanja so se udeležili tako mladina kot starejši.

V uvodu je inž. Jože razložil, da naslov ni mišljen kot vprašanje na to, če si priprav-

ljen iti v bitko proti komunizmu ampak, če si pripravljen na upor proti zlu. Ta odločitev spremlja človeštvo že od vekomaj in kristjan odgovarja na to v vsakdanjem življenju, ne ve pa, če ga čaka še večje trpljenje za Boga, podobno kot so ga doživeli domobranci.

Med drugimi mislimi je predavatelj razložil, da je komunizem nastal kot neka vera. Kristjani verujemo, da je Kristus Pot, Resnica in Življenje (Jn. 14:6). Tudi komunizem je razvil pot in življenje, nima pa Resnice, ker komunizem sloni na lažnih principih, zaradi

tega ne prenese krščanstva in ga preganja. Ta boj proti Bogu vodi komunizem še danes tako, da povzroča spore med narodi in podpira vse ideologije, ki so proti Bogu, proti družini in proti življenju.

Predavatelj je tudi povedal, da se v Sloveniji še danes ne piše resnične zgodovine, čeprav so vsi zgodovinski viri na razpolago. Kdor se spušča v raziskavo resnice je zaznamovan in ostane brez mesta v družbi.

Predavanje je bilo zelo jasno in zanimivo in smo se po njem še nekaj časa med seboj

pogovarjali. Hvaležni smo inž. Jožetu in organizatorjem za tako zanimiv in aktualen sestanek.

AMB

Črna misla ZA POBITE SLOVENCE

MISSA PRO DEFUNCTIS

SEQUENTIA SANCTI EVANGELII MATHAEI

Gloria Tibi - Tebi v slavo!

Tisti čas je Gospod opazil silo trum v Judeji, povzpел se v višave in z gore povzdignil svoj glas - (še zdaj nam skoz duše buči kot takrat tam):

Blagor vam!
 Blagor vam!
 Blagor vam!

Blagor vam, ki zaradi pravice preganjanje trpite:
 Nebeško kraljestvo si pridobite!

Blagor vam, ki vas zaradi Mene z izdajalci zasramujejo,
 preganjajo vaše družine, čast vašo

obrekujejo
 in si vse hudo zoper vas lažnivo izmišljujejo.
 Blagor vam, kajti čujte:

Veselite se in radujte:

Nebesa vam bodo poplačala!

LAUS TIBI CHRISTE! - TEBI, KRISTUS, HVALA!

KOLEDAR

2. avgusta

Občni zbor Društva Zedinjena Slovenija

3. avgusta

Festival Folklorne skupine Mladika

17. avgusta

Mladinski dan v Slovenskem domu Carapachay

18. avgusta

Romanje v Lourdes

24. avgusta

Ob taktu barv v San Martinu

7. septembra

75. obletnica Slomškove šole

8. septembra

Mladinski dan v Našem domu

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

VOZILO

To nedeljo, 21. julija, bomo v Sloveniji praznovali »Krištofovo nedeljo«. Ker je sv. Krištof zavetnik voznikov, motoristov, letalcev, pomorščakov in popotnikov, na to nedeljo po slovenskih župnijah potekajo blagoslovi avtomobilov. Vozniki se zahvaljujemo za srečno prevožene poti in prosimo za varno vožnjo v prihodnje.

O sv. Krištofu z gotovostjo vemo le, da je med preganjanjem kristjanov okoli leta 250 pretrpel mučeniško smrt. V enajstem stoletju pa je nastala legenda: bil je zelo velike postave in izjemno močan. Preživljal se je kot brodnik. Ko je nekoč prenašal otroka čez deročo reko, je čutil, da postaja čedalje težje, tako da ga ja komaj prinesel na drugi breg. Otrok se mu je razkril kot Odrešenik, ki nosi breme celega sveta. Ta je velikana potlačil pod vodo, ga krstil in mu dal ime Kristoforus kar pomeni nosilec Jezusa Kristusa.

Umetniki sv. Krištofa upodabljajo kot velikana s palico, ki čez reko na svoji rami nosi deteta Jezusa s svetom v roki.

Na Krištofovo nedeljo se po slovenskih župnijah zbira denar za nakup vozil v misijonih. Ustanova MIVA-Slovenija, ki deluje v okviru Misijonskega središča Slovenije in je članica svetovne MIVE, že več desetletij zbira sredstva za prevozna sredstva v misijonih. Večji del zbranih sredstev gre za potrebe slovenskih misijonarjev po svetu, vsako leto se pa daruje tudi kakšno vozilo za potrebe neslovenskega misijonarja.

Kaj nam pa o prevoznih sredstvih govorijo pregovori in citati?

- **Bolje slabo voziti, kot dobro hoditi.** (slovenski pregovor)
- **Voz pameti potrebuje še dva voza sreče.** (romunski pregovor)
- **Drugi je prvi izmed poražencev.** (Ayrton Senna, brazilski dirkač in trikratni prvak Formule 1)
- **Najslabše kolo pri vozu najbolj škriplje.** (angleški pregovor)

• **Teorija brez prakse je kot voz brez osi.** (latinski pregovor)

• **Dirke se ne zmagajo na prvem ovinku, največkrat se na prvem ovinku izgubijo.** (Juan Manuel Fangio, argentinski dirkač in petkratni prvak Formule 1)

• **Konj vleče voz, napitnino pa dobi kočijaž.** (judovski pregovor)

• **Bolje z vlakom kot z avtom, bolje z avtom kot z vozom, bolje z vozom kot z oslom, bolje z oslom kot peš.** (španski pregovor)

• **Če se vam zdi, da imate vse pod nadzorom, ne greste dovolj hitro.** (Gilles Villeneuve, kanadski dirkač in prvak Formule 1 leta 1997)

• **Po gladkih cestah je lahko voziti.** (slovenski pregovor)

• **Kaj je z voza padlo, je izgubljeno.** (ruski pregovor)

Izbral Jože Jan

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZEDINJENA SLOVENIJA

Petek, 2. avgusta 2024
Ob 19.30 sveta maša, nato občni zbor.

Slovenska hiša - Buenos Aires

Na povezavi:

CONVOCATORIA ASAMBLEA GENERAL ORDINARIA

[Povezava](#)

POROČILO O PREJETI PODPORI za pomoč dušnim pastirjem

	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ
Slomškov dom	\$ 39.000,00	\$ 66.810,00	\$ 61.820,00	\$ 88.420,00
N. N.	\$ 8.000,00		\$ 12.000,00	\$ 16.000,00
	\$ 10.000,00		\$ 5.000,00	\$ 12.000,00
Pristava	\$ 41.760,00	\$ 89.480,00	\$ 47.050,00	\$ 39.050,00
N. N.			\$ 100.000,00	
Carapachay		\$ 10.000,00	\$ 10.000,00	\$ 16.000,00
			\$ 100.000,00	
Naš dom	\$ 116.790,00	\$ 56.422,00	\$ 86.600,00	\$ 72.100,00

N. N. : \$ 70.000,00
\$ 29.470,00

RAST LII: \$ 260,00 US

Dohodkov v teh mesecih je bilo: \$1.445.952,00
Izdatkov v omenjenih mesecih: \$878.548,00

Prihodnje poročilo bo v začetku meseca avgusta. Prav lepa hvala in Bog naj vam povrne.

Dušni pastirji

Svobodno Slovenijo podpirajo

